

יהודה אריה בן-יצחק ממודינא

(ויניציאה שלי"א - ת"ח)

א

חרון אפי

--- v --- v

חרון אפי / כאש בוצר
 ובקשרי / כמו קוצים
 עלי מקרה / אשר קרה
 בלכתנו / משבצים
 5 ביום שבת / לשוב בחוץ
 למקום שם / מקבצים
 בני סבלות / משנים את-
 לבושיהם / ומתשרצים
 וכל מבאיש / לאיש, ניש-
 10 קמונו ב- / עלי ביצים.
 הקימונו / שחוק להם
 קמטרה / אלי חצים.

א

1 חרון אפי, במקור נאמר בראש השיר: מזמור שיר ליום השבת אשר סבבוני עדת מרעים ברחוב ע' (=סט') סטיפנו וביצי צפעוני בקעו גגדנו וידו אותם בנו ויעורנו ה'.

4 משובצים, בבגדי שבת.

7 משנים, נראה שבאותו יום חגג ההמון חג מסכות.

10 וישטמונו, חידוד ע"פ בראשית מט, כג.

- וקול אומר : / ?נה. ניור
 לאישים צ- / ברים נצים.
 15 יבחרנו / חנות חנות
 והנוגשים / אני אצים.
 וגם שמה / רדפנו
 ולא הונח / לנלחצים.
 צדי נפש / בקף שמנו
 20 ויצאנו / מאד רצים.
 וקל-אחד / כנשר קל
 מדלג הר / וחריצים.
 בכן באנו / ונמלטנו
 ידי שוסים / ופריצים.
 25 אקה אל סי / תנה אותם
 עלי-אש או / עלי עצים.
 ותדבר / אשר ירו
 יהו מהם / מקצצים.
 ואנו נא / נברך זה
 30 ומצתה / וצד-קצים
 ולא נוסיה / ביום קדש
 להתערב / לבין לצים
 ובק תורה / וזיו אורה
 ובמורים / נהי רוצים

13 וקול, חידוד ע"פ ישעיה מ, ו.

15 ובחרנו, ובחרנו לחנות בחנות ולהסתתר.

27 והדבר אשר ירו, אותו חפץ, היינו האבר שבו ירו עלינו,

אֲשֶׁר יוֹרוּ / קָלְלִי-דָת
בְּגוֹן עֲדָנָה / מְלֵא צְצִים.

ב

מי זה האיש האומר

ביום הפורים השנ"ח דברתי

----- / -----

מי זה האיש / האומר, כי
אין פעולם / ריקות נמצא?
נבוא אלי / אוֹדִיעַ לוֹ
כי אל הָבֵל / פִּיהוּ סָעָה.
הן על סָנִיו / אוֹכִיחֵנוּ 5
יבְדוֹן רַב / אִתֵּן מִצָּה.
יִמַּשׁ בִּיסִי / וּמִנֵּת כּוֹסִי
יִרְאֶה כִּי אֵין / בּוֹ כְּמִצִּיעָה.
עוד לא רָאָה / מִיָּמָיו אִישׁ
שְׁתִּי סָכֵל / רַב הַסְּרָעָה. 10
בוֹר רִיק, אוֹבֵד / שְׁפָה חָסֵר
מוֹסֵר וְשֵׁ- / כָּל וּמְלִיעָה?

ב

- על השיר רשום בכתב היד: ביום הפורים השנ"ח דברתי.
4 אל הבל, ע"פ איוב לה, טז.
6 ובדון, ע"פ משלי יג, י.
8 כמציעה, כטיפה, שכן הכל ריק.
10 רב הפרצה, הוא ריק מחכמה.
11 בור, אדם לא ראה עדיין דברים ריקים אלה במקור;
בו ריק.

- הנה רבו / אנשי ריקות
מאנשי ד- / שת עם עצה:
15 מלא מהם / כל ציר וציר
יותר ממח- / צה על מחצה
עד כי דובר / דבר הנה
גם הוא ריק רב / וכמו ביצה
אם כן, אם את / עצמו יביט
20 ידע כי יש / ריקות נמצא.

ג

מצחק בקוביא

-- v -- v

מצחק בקוביא / מלאכתו נקנה
וכוסו רונה / בכף איש שצרים.

17 דובר דבר הזה, שאין ריקות בעולם.

18 ריק רב, ריק הרבה. וכמו ביצה, ריקה.

20 ריקות נמצא, כלשונו של עמנואל הרומי במחברות עמנואל-

מחברת כ: הריקות נמצא.

ג

בראש השיר נאמר במקור: בחבור „סור מרע“ עשיתי בצחוק, והוא נדפס [ויניציאה שג"ו]. והשיר הזה בשבח משחק הקוביא הוא פארודיה על השיר „מצחק בקוביא מכתו טריה“, השווה ישראל דוידסון, אוצר השירה והפיוט סי' 2152.

2 בכף איש שצרים, בכף איש נמצאת מידה רבה של ריחה, ע"פ בראשית כו, יב.

- וְאִם טוֹב לְקוֹנוֹ / לְאַבֵּד לְהוֹנוֹ
הָיֹת זֶה עֲוֹנוֹ / אֲמַרְי שְׁקָרִים.
5 לְאַבֵּד וְיָרוּיִם / כְּסוּחַר וְנִצְלִים
וְיִרְגֵּיל לְהַנִּים / לְמַחֹק מְרוּרִים.
כְּלִי זֶה בְּכַל עֵיר / גְּדוּל הוֹן וְצָעִיר
וְצַדִּיק כְּשָׁעִיר / מְדַלֵּג בְּהָרִים.
וְיִרְאֶה בְּרֵכָה / בְּצַחֲקוֹ כְּסָבָה
10 וּבִימֵי חֲנֻכָּה / בְּפֶסַח וּפּוּרִים.
מְאֹד רַע וְגָרוּעַ / מְנַדֵּב וְצָרוּעַ
וְזוֹנָה וּפְרוּעַ / וּגְזוּל אַחֲרִים
וְאוֹכֵל בְּחֶפְזוֹן / וְשָׂטוּף בְּמִזוֹן
וְעוֹמֵד בְּרִזּוֹן / כְּעֲנוּי בְּפוּרִים.
15 צָחֹק זֶה וְדָתוֹ / גְּדוּלָה מְלֹאכְתּוֹ
זֶהי אִישׁ בְּרִיתוֹ / בְּשִׂמְחָה וְשִׁירִים.

4 אמרי שקרים, אם אומר, שזהו עונו.

7 בלי זה, בלי המשחק.

12 וזונה, ובזה הוא זונה וחוטא.

14 כענוי בפורים, במקור: כענש כפורים.

מכתמים

א

כי תראה שיר

כי תראה שיר / גם אם ישיר
אם לא ירוץ / הקורא בו.
תאמר עליו / עם מלוליו
דרך גזוי: / אי בו אוי בו.

ב

אני בשיר

----- v
אני בשיר / אכן עזרא
ואתם בו / הקלירי:

א

- 1 גם אם ישיר, גם כי יש בו רוח שירה.
4 אוי בו, מ. ד. קאסטו העיר כי יש כאן חידוד על פי
האיטלקית: Ohibo שהוא ביטוי של תיעוב.

ב

- 1 אכן עזרא, אברהם אבן עזרא, ששיריו חריפים וממולחים.
2 הקלירי, אלעזר הקליר, שפיוטיו קשים.

יהודה אריה בן-יצחק ממדינת

צח

אני בו בן / דור צמנואל
וצפא בו / אנשי דורי.

ג

השיר יהיה לכם

v

השיר: הקה לכם / כליל התקדש חג
'ותודיענו' קל / ומן קשי חקשי.
השלך קל שיר לים / בעוד יצטרך אל
קמבין בלבג בד"ק / ופירושי נשיי.

3 צמנואל, צמנואל הרומי.

4 אנשי דורי, ששיריהם קלושים.

ג

2 ותודיענו, תפילת "ותודיענו", שאומרים ביום טוב שחל

במוצאי שבת, והיא תפילה שקל להבינה.

3 בעוד יצטרך, שקשה להבינו והוא צריך לפירושים.